

Overzicht stand van zaken Omgevingswet – november 2020

In juli 2017 is het Plan van Aanpak 'De Omgevingswet in Heemstede en Bloemendaal' vastgesteld. Er wordt al gewerkt in de geest van de Omgevingswet. De raad heeft aangegeven graag meer betrokken te zijn bij de voortgang van de implementatie van deze wet in Heemstede. Hiervoor heeft u een vast agendapunt op de agenda van de commissie Ruimte opgenomen. In dit overzicht geven we aan waar we mee bezig zijn en wat de actuele stand van zaken is.

Actueel landelijk

De wet- en regelgeving van de Omgevingswet is zo goed als af. Om te zorgen dat alle overheden er klaar voor zijn als de wet op de beoogde datum van 1 januari 2022 ingaat, is het essentieel dat alle betrokken partijen onverminderd blijven doorwerken aan de implementatie van de wet. Dit staat in de nieuwe voortgangsbrief over de Omgevingswet die minister Ollongren van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan beide Kamers heeft gestuurd.

In de kamerbrief, die als bijlage is opgenomen van dit overzicht, gaat de minister in op de voortgang van de wet- en regelgeving, het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en de implementatie van de wet. Hieronder volgt op deze onderdelen een samenvatting van de kamerbrief:

Wet- en regelgeving

De wet- en regelgeving is inmiddels zo goed als afgerond. Zo is onlangs het Invoeringsbesluit Omgevingswet gepubliceerd in het *Staatsblad*. Binnenkort wordt de Invoeringsregeling Omgevingswet bekendgemaakt in de *Staatscourant*. Daarmee is het invoeringsspoor klaar. Ook de Aanvullingsbesluiten liggen op koers. De komende weken worden deze in het *Staatsblad* gepubliceerd. Daarna kunnen ook de bijbehorende Aanvullingsregelingen worden vastgesteld. Tot slot heeft de Tweede Kamer op 9 november de 'Wijziging van de Algemene wet bestuursrecht in verband met de Omgevingswet' behandeld.

Digitaal Stelsel Omgevingswet

Externe partijen toetsen continu de techniek van de landelijke voorziening van het DSO, de DSO-LV. Ook gaan ze na hoe het staat met de implementatie van het DSO. Het Bureau ICT-toetsing (BIT) heeft een aantal kritische constatering en behulpzame aanbevelingen gedaan. Het bureau geeft aan dat het belangrijk is om de werking van het DSO nog uitgebreider te testen. Het BIT benadrukt verder dat alle aandacht erop gericht moet zijn dat het DSO de Omgevingswet kan ondersteunen bij inwerkingtreding op 1 januari 2022. En dat andere functionaliteiten daarna ontwikkeld kunnen worden. Minister Ollongren en de bestuurlijke partners benadrukken in de Kamerbrief dat beide adviezen de komende tijd richting geven aan de verdere ontwikkeling en implementatie van het DSO. Zo helpt het programma Aan de slag met de Omgevingswet overheden met het aansluiten van hun systemen op het DSO. Softwareleveranciers en dienstverleners worden hier intensief bij betrokken.

Implementatie

Vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet moeten overheden in ieder geval aan 5 minimale eisen voldoen. Via een enquête wordt elk half jaar onderzocht hoe ver zij hiermee zijn. De resultaten hiervan staan in de Halfjaarrapportage Monitor Invoering Omgevingswet. Hieruit blijkt dat er flinke stappen zijn gezet voor de implementatie van de wet, maar dat er het komende jaar nog het nodige moet worden gedaan. Het programma Aan de slag met de Omgevingswet blijft de implementatie ondersteunen. Dat gebeurt onder andere via een aanbod aan webinars en online spreekuren. Daarnaast gaan de Regionale Implementatiecoaches Omgevingswet (RIO's) het land in om de regio's te ondersteunen bij de implementatie.

Interbestuurlijke afspraken uitstel inwerkingtreding en financiën

Omdat de inwerkingtreding van de Omgevingswet een jaar is uitgesteld, hebben de bestuurlijke partners afgesproken dat gemeenten en waterschappen ook een jaar extra krijgen om hun omgevingsplan, omgevingsvisie of waterschapsverordening af te hebben. Dat betekent dat

gemeenten uiterlijk 31 december 2029 een nieuw omgevingsplan en uiterlijk 31 december 2024 een omgevingsvisie moeten hebben. Waterschappen moeten uiterlijk 1 januari 2024 een nieuwe waterschapsverordening hebben.

De bestuurlijke partners onderschrijven nogmaals de afspraken over de financiële effecten van de Omgevingswet. Dat betekent dat overheden zelf hun invoeringskosten betalen, maar ook zelf de baten mogen houden. Het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen hebben hierover periodiek overleg. Zo is afgesproken dat de partijen in 2022 de financiële effecten zullen evalueren en samen naar oplossingen gaan zoeken als de invoeringskosten substantieel hoger blijken uit te vallen in relatie tot de verwachte structurele baten. Dit doet recht aan een bestuurlijke afspraak waarin, met het oog op de zorgen die leven over de invoeringskosten, is afgesproken om een open gesprek te voeren en naar oplossingen te zoeken als dat nodig is. Vooruitlopend op de evaluatie wordt nu gezamenlijk een eerste beeld van de verwachte financiële effecten van de stelselherziening opgesteld. Dit financiële beeld, dat daarmee aanvullend komt op ons eigen gemeentelijk onderzoek, zal begin volgend jaar beschikbaar zal zijn. Het vormt voor de bestuurlijke partners het startpunt voor de monitoring van de financiële effecten. Hiermee kunnen de partijen gezamenlijk de vinger aan de pols houden. En kunnen de effecten niet alleen in 2022, maar ook in 2023 en 2027 – als onderdeel van een brede wetsevaluatie – geëvalueerd worden. Hiertoe zijn samen met de koepels diverse onderzoeken opgestart.

Vragen uit de Commissie Ruimte 26 oktober 2020

Op 26 oktober 2020 heeft het college toegezegd om in de eerstvolgende voortgangsrapportage terug te komen op de vragen van het CDA en D66 over de 'Roadmap invoering Omgevingswet' inzake:

1. Het aanvullen van de planning op actiepunten 17 en 18 bij het onderdeel programma's;
2. De opleverdata van acties uit de roadmap die voor Q4 2021 gepland staan;

Ad.1 Actiepunt 17 beschrijft de actie dat per 1 januari 2022 gemeenten die daartoe verplicht zijn, beschikken over een vastgesteld programma luchtkwaliteit. In de roadmap voor de invoering van de Omgevingswet hebben we daarvoor geen planning opgenomen. De verklaring hiervoor is dat uit analyse van de Omgevingsdienst IJmond blijkt, dat er geen verplichting voor de gemeente Heemstede is om een programma Luchtkwaliteit op te stellen. Op basis van de rapportage van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) en de luchtkwaliteitsgegevens op Meetnet.nl zijn er de afgelopen jaren geen overschrijdingen geconstateerd in de gemeente Heemstede. Dit zal naar onze verwachting in de nabije toekomst ook niet veranderen.

In het verlengende hiervan gaat actiepunt 18 in op de ruimte die Omgevingswet biedt aan gemeenten om omgevingswaarden, zoals t.a.v. luchtkwaliteit, op te nemen in de omgevingsvisie en die beleidsmatig uit te werken in een programma. In de roadmap is daarvoor geen planning opgenomen. Gemeenten kunnen er voor kiezen om de omgevingsvisie globaal te houden en het beleid verder uit te werken in programma. Of ze kunnen ervoor kiezen, wat in ook het streven van onze omgevingsvisie ligt, om deze veel specifieker te maken en zo niet of minder met programma's te werken. Vooralsnog zien wij vanuit in de maakzijnde omgevingsvisie-op-hooflijnen geen noodzaak om voor bepaalde omgevingswaarden specifieke maatregelen op te laten nemen in een programma.

Ad. 2 De opleverdata van acties die gepland staan voor Q4 2021 haken met name in op het dienstverleningsproces die per 1 januari 2022 aangepast moeten zijn aan de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb). Door de opleverdata op Q4 2021 te zetten heeft de gemeente straks het gehele jaar de tijd om het aangepaste proces niet te alleen te kunnen implementeren, maar met name er mee te kunnen oefenen. Specifiek gaat om het proces en de techniek voor het kunnen ontvangen, behandelen en beoordelen van aanvragen en meldingen, alsmede de daarbij behorende handhaving en toezicht.

Missie en doelstellingen (plan van aanpak 'De Omgevingswet in Heemstede en Bloemendaal')

Samen werken aan een aantrekkelijke leefomgeving waarin elke inwoner weet wat kan en mag en waar de gemeente faciliteert.

Doelstelling 1

Bescherming en versterking van een aantrekkelijke woonomgeving

Met een aantrekkelijke leefomgeving wordt beoogd een bepaald niveau van bereikbaarheid van onze gemeenten, hoe we om gaan met duurzaamheid en klimaatbestendigheid, hoe we komen tot behoud van onze groene gebieden en met oog voor plekken waar er ruimte is voor ontwikkelingen.

Omgevingsvisie

De omgevingsvisie is het overkoepelende verhaal waarin de grote lijnen van de voorgenomen ontwikkelingen in de gemeente worden vastgelegd. De omgevingsvisie raakt aan de fysieke leefomgeving in de breedste zin van het woord. Kort samengevat is een omgevingsvisie een integrale visie op de fysieke leefomgeving. Dit betekent dat de reikwijdte veel breder is dan de traditionele structuurvisie.

De omgevingsvisie beschrijft de gewenste lange termijn ontwikkeling van de fysieke leefomgeving in het geheel, dus bijvoorbeeld op het gebied van wonen en bouwen, infrastructuur en groen, maar ook op het gebied van klimaatadaptatie, energietransitie en economie. Ook de relatie tussen de fysieke leefomgeving en sociaal maatschappelijke opgaven, zoals bijvoorbeeld een gezonde leefomgeving, krijgen een plek in de omgevingsvisie.

De omgevingsvisie is vormvrij. Wel is er een aantal zaken waar de omgevingsvisie in ieder geval aandacht aan moet besteden. Deze zijn:

- De hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving;
- de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied;
- de hoofdzaken van het beleid op alle relevante terreinen van de fysieke leefomgeving.

Al deze elementen krijgen een plaats in de omgevingsvisie Heemstede.

De voorbereidingen hiervoor zijn gestart. Het plan van aanpak is door de raad vastgesteld op 1 november 2018. Momenteel wordt er gewerkt aan fase 2: Opstellen van de visie-op-hoofdlijnen inclusief ontwikkelscenario's.

Doel

Duidelijkheid over het proces krijgen en informatie ophalen over de huidige situatie, de huidige identiteit (van zowel de gemeente als van de regio Zuid-Kennemerland) met de bijbehorende kernwaarden, de trends en ontwikkelingen en de daarvan afgeleide opgaven.

De relevante doelen en visie uit het huidige beleid ophalen. Analyseren van alle opgehaalde informatie en formuleren van de gewenste ontwikkelrichting (inclusief prioritering).

Acties

Februari 2019 - Gestart met participatietraject in de vorm van straatinterviews (in samenhang met het opgestarte participatieonderzoek);

Februari 2019 - Bijeenkomst georganiseerd voor alle ketenpartners (interne en externe adviseurs), waarin we hun wensen en opgaven hebben opgehaald;

Februari/Maart 2019 - Inventariseren van de identiteit en kernwaarden, het huidige beleid en de toekomstige opgaven;

Mei/April 2019 - Opstellen concept-beleidsanalyse Omgevingsvisie fase 1 'Heemstede van A tot Z', waarin de identiteit en kernwaarden, het huidige beleid en de toekomstige opgaven zijn benoemd;

Juni/juli 2019

- Vaststelling beleidsanalyse Omgevingsvisie fase 1 'Heemstede van A tot Z' (besluit raad van 27 juni 2019, A-stuk);
- Vaststelling aangepaste aanpak en planning van fase 2 van de omgevingsvisie (besluit raad van 27 juni 2019, A-stuk);

Augustus 2019 - Gestart met de tweede fase van het maakproces. De eerste stap daarin is het verder uitwerken van de kernwaarden en ruimtelijke hoofdprincipes;

November/december 2019 - Er is een werkatelier met bewoners/ experts georganiseerd, waarin op een plezierige en constructieve wijze de kernwaarden en ruimtelijke hoofdprincipes verder zijn uitgewerkt. Deze zijn op 25 februari aan u gepresenteerd tijdens de 'Opfrisavond' Omgevingswet.

Februari 2020 - Op 5 februari is tijdens de radenbijeenkomst Zuid Kennemerland een presentatie gegeven over de stand van zaken van de Omgevingsvisies in de vier gemeenten. Tevens is er daarbij gesproken over de onderlinge afstemming en de afstemming met de Zuid- Kennemer Agenda.

Maart/april 2020 - Na de analyse van de identiteit, het relevante huidige beleid en de toekomstige opgaven van de gemeente, is het project nu in fase twee: het opstellen van de visie-op-hoofdlijnen met ontwikkelscenario's. Dit doet het projectteam met participatie in werkateliers.

In de werkateliers wordt behandeld:

- wat is er nodig voor de aanpak van de opgaven;
- welk beslag legt dit op de fysieke ruimte;
- welke kansen en dilemma's levert een confrontatie van de verschillende thema's op.

Op basis van bovenstaande komt het projectteam tot een basisscenario (de visie-op-hoofdlijnen) en formuleert het zo nodig enkele ontwikkelscenario's.

Deze zullen worden voorgelegd voor een brede consultatie (dus ook voor inwoners en organisaties, die niet deelnemen aan de werkateliers), waarna door de raad het voorkeursscenario kan worden bepaald.

Juni 2020 – november 2020 - Er wordt gewerkt aan fase 2: de visie-op-hoofdlijnen met ontwikkelscenario's.

Door onvoorziene omstandigheden – personele capaciteitsproblemen en de gevolgen van het coronavirus, zoals het beperkt kunnen opstarten van solide participatietrajecten en het niet naar behoren integraal kunnen samenwerken (via o.a. werkateliers) – is herijking van de planning noodzakelijk. Als gevolg daarvan zal de planning door het projectteam worden aangepast, waarbij met bovenstaande zaken rekening wordt gehouden. De vaststelling van het ontwerp van de omgevingsvisie door de raad zal naar onze inschatting globaal gepland worden op eind 2021. Daarmee blijven we onverminderd op koers om tijdig te voldoen aan de verplichting om **per 31 december 2024** een gebiedsdekkende omgevingsvisie te hebben. Wij zullen de raad voor het einde van dit jaar informeren over de herijking van de planning, inclusief mijlpalen en eventueel benodigde beslismomenten.

Omgevingsplan

De Omgevingsvisie is de basis voor het Omgevingsplan dat daarna volgt. Op die manier worden de ambities uit de visie geborgd in regels.

Het Omgevingsplan geeft juridisch bindende regels voor alle functies en activiteiten in de fysieke leefomgeving in de gemeente. Uiteindelijk moet per locatie zo goed mogelijk duidelijk worden wat er kan en mag en hoe de gemeente zijn bevoegdheden en wettelijk instrumentarium inzet om te reageren op initiatieven. Het omzetten van de bestemmingsplannen naar één Omgevingsplan per gemeente vindt formeel plaats na vaststelling van de Omgevingsvisie. We bereiden dat echter zo veel als mogelijk voor. Er geldt een overgangperiode tot er met 2029 voor het vaststellen van een Omgevingsplan. Hiervoor stond acht jaar vanaf datum inwerkingtreding van de wet en wij gaan er vanuit dat dit (ondanks de nieuwe beoogde datum de inwerkingtreding) gehandhaafd blijft.

In de voorbereiding op het Omgevingsplan starten we, zodra de ontwerp-omgevingsvisie gereed is, met een pilot om te oefenen met het maken (een deel van) het toekomstige Omgevingsplan: het Omgevingsplan voor Woonwijken Noordwest. Ook vanuit het project 'Was-wordt' blijven we ons, ondanks het uitstel van de Omgevingswet, voorbereiden op het instrument omgevingsplan. Op basis van de ervaringen met de pilot Woonwijken Noordwest worden de omgevingsplannen voor de rest van Heemstede uitgerold. Hiervoor zullen wij u in de laatste kwartaal van 2021 een planning aanleveren. We behouden, op grond van de wet, tot **31 december 2029** de tijd om een Heemstede-dekkend omgevingsplan te maken.

Acties

In het plan van aanpak van zomer 2017 waarmee de raad heeft ingestemd, is uitgegaan van het starten van dit project in de loop van 2019. Dit project start niet voor de ontwerp-omgevingsvisie klaar is (besluit college van 1 oktober 2019, C-stuk). Het houdt namelijk nauw verband met de Omgevingsvisie. Op deze wijze kunnen uitgangspunten daaruit omgezet worden in regels voor het Omgevingsplan.

Was-wordt

In dit project houden we ons bezig met:

- Inventariseren van alle regelgeving en beleid in de gemeente over de Fysieke Leefomgeving (FLO); alle verordeningen hebben we nu in beeld en gaan we doorlopen op relevantie voor het Omgevingsplan
- De bruidsschat (regels die het Rijk opheft en overhevelt naar de gemeente); deze gaat gelden op 1 januari 2021. Wij gaan uw raad fasegewijs na 1-1-2021 deze regels voorleggen met de keuze ze te houden of te schrappen of ze te houden maar aan te passen op de gemeentelijke situatie
- De vragenbomen en de standaard Toepasbare regels, om het DSO te kunnen vullen (zie hierboven)
- Beschikkingen onder de nieuwe Omgevingswet
- Het casco op te gaan stellen voor de omvorming van het tijdelijke omgevingsplan naar een nieuw omgevingsplan in 2029
- Een planning te maken voor de fase 2022-2029 voor deze omvorming.

Acties

Januari – juni 2019 - Het eerste product is de inventarisatie van het bestaande lokale beleid in relatie tot de Omgevingswet

Januari – juni 2019 - Inventarisatie van alle regels van de bruidsschat (gedecentraliseerde regelgeving van het Rijk)

Juli 2019 – oktober 2020 - Analyse van alle huidige en toekomstige regels voor het Omgevingsplan

Maart 2019 – oktober 2020 - Creëren van een handleiding om alle nieuwe regels van het Omgevingsplan helder te ordenen en te formuleren.

November 2020 – Er is een concept tussenrapportage opgesteld met een inventarisatie van de regels uit gemeentelijke verordeningen die deel kunnen uitmaken van het omgevingsplan. De

inventarisatiefase zal dit jaar worden afgesloten met een stuk waarin alle regels zijn opgenomen die deel kunnen uitmaken van het omgevingsplan. Deze inventarisatie bestaat naast de inventarisatie van gemeentelijke verordeningen uit een inventarisatie van gemeentelijke beleidsstukken, alle bestemmingsplannen en de bruidsschat.

De conclusies van het project 'Was-woord' leggen we met een nader advies voor aan de raad. Het besluit van de raad over de regels uit de bruidsschat kunnen na de inwerkingtreding van de Omgevingswet juridisch geïntegreerd worden in het omgevingsplan.

Doelstelling 2

Grotere betrokkenheid inwoners bij inrichten van een aantrekkelijke leefomgeving

De Omgevingswet gaat uit van een grote rol voor inwoners en initiatiefnemers. De gemeenteraad moet zich sterk maken voor een proactieve manier van raadplegen van inwoners. Zij moet meer ruimte geven aan initiatieven van inwoners.

Participatie

De Omgevingswet stimuleert participatie. In de wet staat dat initiatiefnemers moeten aangeven of er geparticipeerd is. Hoe zij dit vormgeven is door de wetgever bewust opengelaten. Dit om ruimte te laten voor vormen van participatie die aansluiten bij de aard van de opgave en bij de eigen visie van gemeenten op participatie. Uw raad heeft daarvoor als eerste stap op 28 mei het nieuwe participatiebeleid voor Heemstede vastgesteld. Dit participatiebeleid vormt het uitgangspunt in hoe participatieve trajecten binnen de omgevingswet vormgegeven worden. Voor initiatieven (ook van derden) is participatie verplicht indien het een buitenplanse omgevingsplanactiviteit betreft en indien de raad heeft besloten dat bij dat type activiteit een participatieverplichting geldt. De raad kan daarbij tevens op hoofdlijnen aangeven waaraan deze participatie moet voldoen. Daarbij ligt de nadruk op de kwaliteit van het participatieproces, niet op de uitkomst. De raad moet daarvoor, indien zij dit wenst, wel een besluit nemen voor welke buitenplanse omgevingsplanactiviteiten zij deze verplichting op wil leggen. Wij zullen aan de raad het tweede kwartaal van 2021 een voorstel ter besluitvorming doen toekomen.

Communicatie

Communicatie is een integraal onderdeel van alle projecten onder het plan van aanpak.

Doelstelling 3

Betere processen voor het realiseren van een aantrekkelijke leefomgeving

Processen verlopen sneller, bijvoorbeeld vergunningverlening. Betrokken partijen zijn tijdiger ingeschakeld. Advisering verloopt integraler. Belanghebbenden zijn tijdig en voldoende geïnformeerd. Besluitvorming is een integrale afweging over de fysieke leefomgeving.

Digitaal stelsel Omgevingswet/informatievoorziening (DSO)

Alle informatie over de fysieke leefomgeving moet op een of andere wijze ondergebracht worden in het door het Rijk te ontwikkelen Digitaal Stelsel Omgevingswet. Dat kan bijvoorbeeld als beeldbestand, als vraagboom in het omgevingsloket of als beschikbare bodeminformatie. Dit is vooral een intern proces. In mei 2019 is dit project van start gegaan.

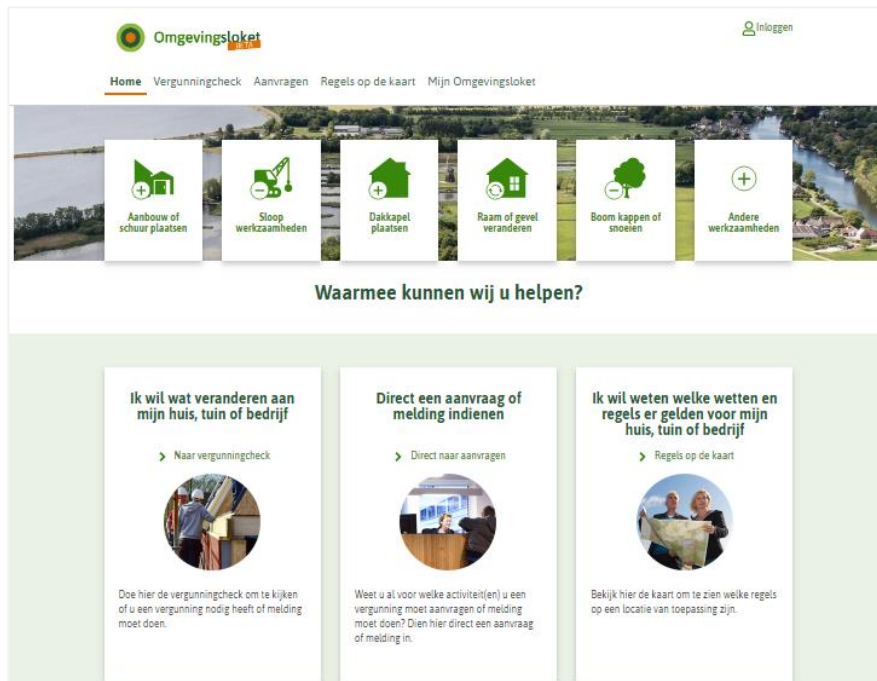
Acties

Mei 2019 - Formele start van dit project.

De planning om het Omgevingsloket als basisvoorziening op te leveren in 2020 gaan we halen.

Dit betekent dat de organisatie heel 2020 en 2021 nog kan oefenen met het systeem voordat het op 1 januari 2022 live gaat. Het is cruciaal dat het loket gevuld is met alle relevante informatie. Zonder deze informatie zal het loket straks niet werken.

Als het Omgevingsloket live is, kan een initiatiefnemer kiezen uit drie verschillende loketten: de vergunningscheck, de vergunningsaanvraag en melding en de gegevens op de kaart.

In project DSO wordt er voor gezorgd dat de bestemmingsplannen die nog gelden tijdens de inwerkingtreding van de Omgevingswet up to date en gepubliceerd zijn. Er is een koppeling waardoor ze automatisch in het loket worden gepubliceerd.

De software om aan te sluiten op het DSO is aangeschaft en wordt gedurende 2020 geïmplementeerd. De eisen die onze organisatie stelt voor de Vergunning-, Toezicht- en Handhaving (VTH) zijn te realiseren binnen onze bestaande werkomgeving 'Mozard'. De volgende fase is het realiseren van digikoppelingen en het vullen van het omgevingsloket.

Er is een interne werkgroep opgericht die zich, ondersteund door het externe bureau Flo Legal, gedurende 2020 en 2021 gaat bezig houden met maken van vragenbomen voor de onderdelen vergunningscheck, aanvragen en maatregelen op maat. Toepasbare regels zijn begrijpelijke vertalingen van juridische regels. Daarvoor vertalen we onze juridische regels naar toepasbare regels voor het Omgevingsloket. Daar kunnen initiatiefnemers dan met vragenbomen onderzoeken wat voor hen van toepassing is.

Samenwerking intern/extern

- **Betrokkenheid ketenpartners**

We zoeken naar een goede manier om met onze partners samen te werken. We proberen ze nu zo goed als mogelijk te betrekken bij onze pilots en projecten. Dat blijven we doen en zullen we zo nodig uitbreiden.

Zowel bij de Omgevingsvisie als het Omgevingsplan zijn alle betrokken partijen vanaf het eerste moment betrokken. Dit tot tevredenheid van onze ketenpartners.

- **Betrokkenheid medewerkers**

We merken dat de medewerkers nu weten van het bestaan van de Omgevingswet. Een aantal koplopers werkt al in de geest van de Omgevingswet, aan de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan Woonwijken Noordwest of in een van de pilots. De volgende stap is om aan te geven hoe de Omgevingswet precies de werkzaamheden van de medewerkers gaat raken. Hiervoor ontwikkelen we diverse onderdelen.

We organiseren trainingen en het afgelopen jaar zijn er workshops georganiseerd (voor medewerkers en de gemeenteraad).

- **Betrokkenheid raad**

De verandering in het juridische kader is omvangrijk en ingrijpend. Een en ander wordt nu pas zichtbaar voor de raad doordat projecten gaan lopen. Met de raad moet nog veel worden besproken; veel veranderingen vragen nadere uitleg. Het is daarom zaak regelmatig met de raad om tafel te gaan over de voortgang. Het vaste agendapunt in de commissie Ruimte en dit overzicht dienen hiertoe. Inmiddels hebben diverse stukken de raad gepasseerd, waaronder:

- Plan van aanpak 'De Omgevingswet in Heemstede en Bloemendaal' (29 juni 2017, A-stuk);
- Plan van aanpak 'Omgevingsvisie voor Heemstede' (1 november 2018, A-stuk);
- Omgevingsvisie fase 1 'Heemstede van A tot Z' (27 juni 2019, A-stuk);
- Aangepast projectplan 'Pilot Omgevingsplan Woonwijken Noordwest' (1 oktober 2019, C-stuk).

Op 9 december is de kamerbrief van de minister van Veldhoven (Milieu en Wonen) aangeboden aan de raad over de stand van zaken van de wetgeving, het DSO en de implementatie. Recentelijk is er op 23 januari met ondersteuning van de VNG een cursus Omgevingswet georganiseerd. In de presentatie tijdens 'opfrisavond Omgevingswet' op 25 februari 2020 is toegelicht welke besluiten de raad moet nemen om de wet in te kunnen voeren. Daarnaast moeten we een aantal bedrijfsmatige en juridische eisen doorvoeren. Het gaat hier om de minimale eisen die vanuit de VNG zijn opgesomd en gepresenteerd tijdens de informatieve raadsbijeenkomst op 23 januari 2020. Op 9 juli is een brief aangeboden aan de raad over de planning op de onderwerpen waarvoor door ons college en/of de raad een besluit genomen moet worden. Als gevolg van het corona-virus verkent het programmateam of en zo ja, op welke termijn en op welke (interactieve) manier, het mogelijk is om een beeldvormende avond voor de raad te organiseren. Onderwerpen waarin wij de raad willen betrekken zijn: het adviesrecht voor de raad, de buitenplanse omgevingsplanactiviteiten waarvoor de raad participatie verplicht wil stellen en tot slot de totstandkoming van de omgevingsvisie-op-hoofdlijnen. Zodra de bijeenkomsten gepland kunnen worden zullen wij de raad daarover via de raadsgriffier nader informeren.

Pilot Omgevingsplan Woonwijken Noordwest

In gebieden waar een nieuwe bestemmingsplan moet komen of waar nieuwe ontwikkelingen gaan plaatsvinden, zijn in het Plan van Aanpak pilots benoemd. Een pilot houdt in: ervaring op doen met het anders werken onder de Omgevingswet.

Bij Heemstede Woonwijken Noordwest ligt het accent op participatie en integraliteit. We maken hier een bestemmingsplan als ware het een omgevingsplan.

Acties

Februari 2019 - Bijeenkomst georganiseerd voor alle ketenpartners (interne en externe adviseurs), waarin we hun wensen en opgaven hebben opgehaald;

Maart 2019 - Interviews met interne afdelingen en ketenpartners met betrekking tot opgaven en bestaande regels die relevant zijn voor het plangebied

Oktober 2019 - Wijziging planning in die zin dat de analysefase wordt opgesteld na bespreking van de ontwerp-omgevingsvisie. Geconstateerd is dat de nieuwe thema's die onder de omgevingswet vallen, eerst om een visie vragen. Wat de gemeente wil met nieuwe thema's, bijvoorbeeld gezondheid,

klimaatadaptatie, energietransitie hangt af van de keuzes en ambities die uit de omgevingsvisie komen.

Dienstverlening onder de Omgevingswet

Inwoners en ondernemers worstelen nu met dienstverlening in het fysieke domein. Er zijn thans veel verschillende wetten met elk hun eigen procedure, planning en regels. De uitvoering is versnipperd. De nieuwe wet stelt de initiatiefnemer centraal en legt daarmee de lat voor dienstverlening hoog. Daarbij worden de doelstellingen van de Omgevingswet nadrukkelijk betrokken; het omgevingsrecht wordt inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk; er komt meer samenhang in beleid, besluitvorming en regelgeving; het wordt gemakkelijk om doelen te bereiken en de besluitvorming wordt sneller en beter.

De Omgevingswet heeft een maatschappelijke doelstelling, namelijk samenwerken aan een betere leefomgeving. De rol van de gemeente verschuift daarbij: de overheid trek zicht terug en faciliteert, de verantwoordelijkheid en de zeggenschap wordt teruggegeven aan de gemeenschap. Dit biedt kansen om de creativiteit van bewoners en ondernemers in te zetten voor het ontwikkelen van een prettige, veilige leefomgeving. De energie die nu vooral gericht is op reguleren en toetsen, kan ingezet worden voor creatie. De gemeente kan zich als partner, meedenker en adviseur gaan opstellen. Ook dit betekent een belangrijke wijziging in de dienstverlening.

Gemeenten zijn op dit moment sterk georganiseerd vanuit wetten, systemen en processen, de systeemwereld. De aansluiting met de leefwereld van de inwoners en ondernemers wordt wel steeds meer gezocht, maar de systeemwereld is nog erg dominant. De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om deze obstakels te slechten. Deze transformatie betekent grote veranderingen in processen, systemen, in houding en gedrag van de medewerkers en de communicatie met de inwoners en ondernemers. Kortom, de dienstverlening verandert ingrijpend. Het concept 'serviceformules' vanuit de VNG zal hierbij als hulpmiddel worden ingezet.

Acties

Mei 2020 – juli 2020 Er is een concept Plan van Aanpak opgesteld om in Vergunning-, Toezicht- en Handhaving te voldoen aan de minimale uitgangspunten en eisen die de Omgevingswet stelt. Door de VNG is een inventarisatie gemaakt van 21 acties die gemeenten voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet minimaal moeten uitvoeren om goed voorbereid te zijn. Alle acties die de direct of indirect de dienstverlening betreffen zijn opgenomen in het Plan van Aanpak.

Deze minimale uitgangspunten en eisen betreffen de taken in het ruimtelijk domein, met uitzondering van ontwikkeling van ruimtelijk beleid. Dit betreft taken met betrekking tot de VTH (vergunningverlening, toezicht en handhaving), alsmede de toetsing van beleidskaders. Hiervoor is een ontwikkeltraject opgestart. Hierbij worden ook de servicebaliemedewerkers betrokken. Binnen het ontwikkeltraject kunnen de medewerkers op een praktische manier ontdekken welke werkwijze het beste past bij de nieuwe uitvoeringsorganisatie en hierin keuzes maken.

Aangezien de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan in de gemeenten nog in ontwikkeling zijn, kan de gewenste werkwijze in de dienstverlening ook nog bijgesteld moeten worden. Daarom worden de keuzes dusdanig flexibel dat tussentijdse wijzigingen in beleid mogelijk zijn.

Augustus – november 2020 - In samenwerking met het externe bureau De Processpecialisten zijn we ons huidige dienstverleningsproces voor de omgevingsvergunningen in beeld aan het brengen om te spiegelen aan het VNG referentiemodel voor de nieuwe omgevingswet. Op basis van deze analyse gaan we inzichtelijk maken of - en zo ja, welke - ontwikkelpunten en aangepaste samenwerkingsafspraken (SLA's) nodig zijn om onze dienstverlening gereed te maken voor het kunnen behandelen van vergunningaanvragen en meldingen.

November 2020 - Er wordt begin januari een intern project opgestart, om naast het inrichten van het proces en de techniek, onze dienstverlening zo goed mogelijk te laten aansluiten op de ambities en keuzes die de raad nog dient te stellen t.a.v. o.a. het adviesrecht, vergunningsprocedures, regels inzake participatie en het instellen van commissie ruimtelijke kwaliteit. Dit zal in de eerste helft van 2021 meer duidelijk worden. Het project zal zich specifiek richten op de cultuur- en

organisatieverandering die binnen ons dienstverleningsdomein nodig is om ons huidige serviceniveau te kunnen bestendigen.

Financiën

Het invoeren van de Omgevingswet raakt veel plekken in de gemeentelijke organisatie. Dat heeft financiële consequenties die in kaart moeten worden gebracht. De VNG ontwikkelt hiervoor een aantal ondersteuningsproducten, handreikingen en verzamelt expertise. Zo kunnen we kijken welke financiële verschuivingen er gaan ontstaan wanneer we gaan werken met een andere wettelijk instrumentarium.

De financiële opzet in het plan van aanpak 'De Omgevingswet in Heemstede en Bloemendaal' is op dit moment nog steeds voldoende. Mede na aanleiding van de motie van de gemeente Bergen over de financiën van de Omgevingswet en inschattingen van de VNG over de invoeringskosten en effecten op de structurele begroting is een apart project 'Financiën' opgestart. De motie van de gemeente Bergen en de vragen daarover van het CDA worden daarin betrokken. Met het project Financiën zullen wij de gevolgen van de wet in kaart brengen voor de gemeentelijke organisatie op basis van de ondersteuningsproducten en handreikingen die de VNG daarvoor heeft ontwikkeld. Daarbij wordt met name gekeken naar de hoogte van de leges en het eventuele beslag op de algemene middelen. De resultaten daarvan komen tot in uiting in de komende producten van de P&C cyclus. We zullen de raad voor het einde van dit jaar nader informeren over onze definitieve conclusies op de verwachte effecten via deze gebruikelijke maandelijkse 'Stand van zaken Omgevingswet'.

Planning

Voor ons eigen programma handhaven we ondanks de nieuwe datum van de inwerkingtreding van de Omgevingswet zoveel mogelijk de oorspronkelijke planning. Een overzicht hiervan zullen we nog in een aparte brief voor het zomerreces aan uw raad sturen.

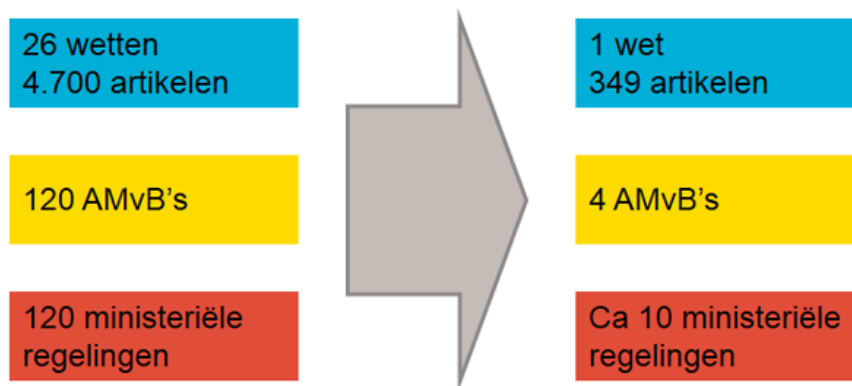
Product/resultaat	Start	Volgende stap	eindproduct	College/raad/ MT
Omgevingsvisie	zomer 2018	Vaststellen notitie analyse en gewenste ontwikkelrichting (inclusief prioritering).	2022	college/raad
Opleidingen; projectmatig werken	Najaar 2018	trainingen	doorlopend elk jaar	MT
Was-Wordt regelgeving en beleid naar Omgevingsplan	Najaar 2018	Inventarisatie bestaand beleid	Q1 2021	College raad
Dienstverlening	Najaar 2018	Plan van aanpak eind 2019	doorlopend	MT
DSO/Informatisering	Plan van aanpak najaar 2018	Start project september 2019	2019-2021	MT en college
Omgevingsplan	Zomer 2019	Plan van aanpak maken	2021-2029	College/raad
Pilot Woonwijken Noordwest	Na vaststelling ontwerp-omgevingsvisie	Vaststellen notitie: analyse en gewenste ontwikkelrichting	2022	College/raad
Financiën	Najaar 2019	Gevolgen van de wet in kaart brengen voor de gemeentelijke organisatie	Q4 2020	College/raad

Achtergrondinformatie

Toelichting op de Omgevingswet

Het huidige omgevingsrecht is gecompliceerd en bestaat uit tientallen wetten en honderden regelingen. Initiatiefnemers moeten met een idee langs veel loketten, krijgen soms tegenstrijdige adviezen en zien door de bomen het bos niet meer.

Daarom komen aanvankelijk kansrijke initiatieven soms maar moeilijk van de grond. Er is behoefte aan een geïntegreerde aanpak als het gaat om ruimtelijke projecten, snellere besluitvorming met beter resultaat en daarnaast aan meer ruimte voor particuliere initiatieven. Het Rijk heeft de afgelopen jaren hard gewerkt aan een wet die dit alles mogelijk moet maken: de Omgevingswet, die in 2021 in werking treedt.

De 4 doelen van de Omgevingswet zijn:

1. het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
2. het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
3. het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving;
4. het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

Om deze doelen te bereiken zijn in de Omgevingswet 6 instrumenten opgenomen (zie volgende pagina):

OMGEVINGSWET

De 6 instrumenten

1 Omgevingsvisie

Strategische en integrale langetermijnvisie op de fysieke leefomgeving. Verplicht voor Rijk, provincie en gemeente.

2 Programma's

Programma's maken de doelen van de omgevingsvisie concreet. Indien nodig met een programma-tische aanpak.

3 Decentrale regels

Elk bestuursorgaan heeft een gebieds-dekkende regeling met alle regels voor de fysieke leefomgeving.

4 Algemene rijksregels

Algemene rijksregels voor activiteiten beschermen de leefomgeving. Initiatiefnemers weten hierdoor vooraf wat de mogelijkheden zijn en hoeven geen vergunning aan te vragen.

Omgevingswetportaal.nl | februari 2018

De Omgevingswet is een vereenvoudiging van het huidige omgevingsrecht en zorgt voor korte lijnen en transparantie in de besluitvorming. Daarmee wordt het voor bewoners en ondernemers makkelijk om plannen in de fysieke ruimte te realiseren. Maar behalve meer ruimte krijgen initiatiefnemers ook meer verantwoordelijkheden, bijvoorbeeld voor het creëren van draagvlak. Participatie is in de nieuwe wet verankerd.

De Omgevingswet is eigenlijk een veranderopgave. De wet vraagt om een nieuwe bestuurscultuur met meer ruimte voor ambities, dromen en idealen van bewoners en ondernemers. Het vraagt om transparantie en vertrouwen. Er wordt vooral vanuit mogelijkheden gedacht.